

Datum
2018-12-21

Dokument nr
A-18.124

Vår referens
Mikael Svensson

Till
Klubbar och arbetsplatsombud inom
avtalsområde Installatörsföretagen, Plåt- och
Ventföretagen, Maskinentreprenörerna,
Glasbranschföreningen och Måleriföretagen i
Sverige
Regionkontoren
Facklig Rådgivning
Enheten för Avtal och Politik

Karensdagen ersätts med annan karens under sjuklöneperioden (de första 14 dagarna)

Bakgrund

När du blir sjuk och inte kan jobba så gäller sjuklönelagen under de första 14 dagarna av sjukperioden. Du får då sjuklön från din arbetsgivare. Genom kollektivavtalen regleras den närmare beräkningen av sjuklönen de första 14 dagarna och formerna för hur sjukanmälan ska göras m.m.

Från och med den 1 januari 2019 ändras nu både Sjuklönelagen och Socialförsäkringsbalken så att den tidigare karensdagen avskaffas. I stället införs en annan karens som ska vara mer lika för alla. I samband med detta ändras även kollektivavtalen.

Idag görs avdrag för en karensdag vilket innebär att sjuklön inte utgår under den första sjukdagen. Efter karensdagen erhålls sjuklön med 80 procent under sjukdag 2-14. Från 1 januari 2019 gäller i stället ett avdrag som ska motsvara 20 procent av den genomsnittliga veckoarbetstiden.

För dig som arbetar med jämn arbetstidsförläggning, t.ex. 8 timmar per dag under 5 dagar per vecka vid heltid, innebär det därmed ingen direkt förändring om du är frånvarande pga. sjukdom hela första dagen. För den som har ett längre arbetspass inplanerat den första sjukdagen innebär det däremot att denna får sjuklön efter de första 8 timmarna. Å andra sidan får den som hade ett kortare arbetspass inplanerat första sjukdagen, eller om denna varit sjuk endast del av dag, fortsatt karens för fler timmar (upp till 8 timmar) senare under sjuklöneperioden.

Kollektivavtalet från och med 1 januari 2019

§ 5 Sjuklön mm

Mom 1

Mom 1:1. Rätten till sjuklön

Sjuklön från arbetsgivaren under de första 14 kalenderdagarna i sjukperioden utges enligt lagen om sjuklön (SjLL) med tillägg i Mom 2:2 andra stycket. Den närmare beräkningen av sjuklörens storlek är angiven i Mom 3–5.

Enligt 3 § lagen om sjuklön är rätten till sjuklön under de 14 första kalenderdagarna begränsad om den avtalade anställningen är kortare än en månad.

Sjuklön från arbetsgivaren fr.o.m. 15:e kalenderdagen i sjukperioden utges enligt detta avtal.

Ny sjukperiod som börjar inom 5 kalenderdagar från det en tidigare sjukperiod upphörde ska betraktas som fortsättning på den tidigare sjukperioden när det gäller karensavdrag, sjuklörens storlek och sjuklöneperiodens längd.

Detta innebär att fortsatt karensavdrag kan behöva göras upp till 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid i den fortsatta sjukperioden.

Mom 1:2. Sjukanmälan

När en tjänsteman blir sjuk och därför ej kan tjänstgöra ska tjänstemannen snarast möjligt underrätta arbetsgivaren om detta. Vidare ska tjänstemannen så snart kan ske, meddela arbetsgivaren när återgång i arbete beräknas ske.

Samma gäller om tjänstemannen blir arbetsoförmögen på grund av olycksfall eller arbetsskada eller måste avhålla sig från arbete på grund av risk för överförande av smitta och rätt föreligger till ersättning enligt lagen om ersättning åt smittbärare.

Sjuklön ska som huvudregel inte utges för tid innan arbetsgivaren fått anmälan om sjukdomsfallet.

Mom 2

Mom 2:1. Försäkran

Tjänstemannen ska lämna arbetsgivaren en skriftlig försäkran om att denne har varit sjuk, uppgifter om i vilken omfattning arbetsförmågan varit nedsatt på grund av sjukdomen och under vilka dagar tjänstemannen skulle ha arbetat.

Mom 2:2. Läkarintyg

Arbetsgivaren är skyldig att utge sjuklön fr.o.m. den sjunde kalenderdagen efter dagen för sjukanmälan endast om tjänstemannen styrker nedsättningen av arbetsförmågan och sjukperiodens längd med läkarintyg.

Om arbetsgivaren så begär ska tjänstemannen styrka nedsättningen av arbetsförmågan med läkarintyg från tidigare dag. Arbetsgivaren har rätt att anvisa läkare.

Mom 3

Mom 3:1. Sjuklönens storlek

Den sjuklön som arbetsgivaren ska utge till tjänstemannen beräknas genom att avdrag görs från lönen enligt nedan:

Mom 3:2. Sjukdom t.o.m. 14 kalenderdagar per sjukperiod

För varje timme en tjänsteman är frånvarande på grund av sjukdom görs sjukavdrag per timme med

$\text{månadslönen} \times 12 / 52 \times \text{veckoarbetstiden}$

för sjukfrånvaro upp till 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid (karens) i sjukperioden

och med

$20\% \times \text{månadslönen} \times 12 / 52 \times \text{veckoarbetstiden}$

för sjukfrånvaro överstigande 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid till och med dag 14 i sjukperioden

Om tjänstemannen skulle ha utfört arbete på schemalagd förskjuten arbetstid utges dessutom sjuklön för sjukfrånvaro överstigande 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid till och med dag 14 i sjukperioden med 80 procent av den skift- eller ob-ersättning som tjänstemannen gått miste om.

Anmärkning 1 Sjuklön utan beaktande av karens

För tjänsteman, som enligt försäkringskassans beslut är berättigad till sjuklön utan beaktande av karens, görs sjukavdrag enligt vad som gäller för sjukfrånvaro överstigande 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid till och med dag 14 i sjukperioden.

Anmärkning 2 När tio karensavdrag gjorts

Antalet karensavdrag upp till 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid per sjukperiod får enligt lag ej överstiga 10 under en 12-månadersperiod. Om det vid en ny sjuklöneperiod visar sig att tjänstemannen fått 10 karensavdrag inom 12 månader bakåt från den nya sjuklöneperiodens början, ska avdraget även för den första sjukfrånvaron beräknas enligt vad som gäller från och med sjukfrånvaro överstigande 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid till och med dag 14 i sjukperioden.

Alla karensavdrag som görs, med sammanlagt högst 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid (karens), inom samma sjukperiod betraktas som ett tillfälle även om avdragen sker på olika dagar.

Anmärkning 3 Intermittent eller oregelbunden tjänstgöring

Med tjänstemannens genomsnittliga veckoarbetstid avses veckoarbetstiden i timmar för en normalvecka utan helgdag. För tjänstemän med intermittent eller oregelbunden tjänstgöring beräknas ett snitt över en representativ period.

Med månadslön avses i detta moment

- fast kontant månadslön och eventuella fasta lönetillägg per månad (t.ex. fasta skift- eller övertidstillägg)
- den beräknade genomsnittsinkomsten per månad av provision, tantiem, bonus, premielön eller liknande rörliga lönedelar. För tjänsteman som till väsentlig del är avlönad med nämnda lönedelar bör överenskommelse träffas om det lönebelopp från vilket sjukavdrag ska göras.

Med veckoarbetstid avses antalet arbetstimmar per helgfri vecka för den enskilde tjänstemannen. Om tjänstemannen har oregelbunden arbetstid beräknas veckoarbetstiden i genomsnitt per månad eller annan förläggingscykel.

Om olika lång arbetstid gäller för olika delar av året räknas arbetstiden per helgfri vecka i genomsnitt per år.

Mom 3:3. Sjukdom fr.o.m. 15:e kalenderdagen

För varje sjukdag (även arbetsfria vardagar samt sön- och helgdagar) görs sjukavdrag per dag enligt följande.

För tjänsteman med årslön om högst 8 prisbasbelopp: Sjukavdrag görs per dag med

$$90\% \times (\text{månadslönen} \times 12 / 365)$$

För tjänsteman med årslön över 8 prisbasbelopp: Sjukavdrag görs per dag med

$$90\% \times (8 \text{ prisbasbelopp} / 365) + 10\% \times (\text{månadslönen} \times 12 - 8 \text{ prisbasbelopp} / 365)$$

Anmärkning

Sjukavdraget per dag får ej överstiga
den fasta kontanta månadslönen x 12 / 365

Med fast kontant månadslön jämföres vid tillämpningen av denna begränsningsregel

- fasta lönetillägg per månad (t.ex. fasta skift- eller övertidstillägg)
- sådan provision, tantiem, bonus eller liknande som intjänas under ledighet utan att ha direkt samband med tjänstemannens personliga arbetsinsats
- garanterad minimiprovision eller liknande.

Mom 3:4. Sjuklönetidens längd***Huvudregel***

Om tjänstemannen enligt bestämmelserna i detta avtal har rätt till sjuklön fr.o.m. 15:e kalenderdagen i sjukperioden ska arbetsgivaren utge sådan till honom

- för grupp 1: t.o.m. 90:e kalenderdagen i sjukperioden
- för grupp 2: t.o.m. 45:e kalenderdagen i sjukperioden.

I sjukperioden ingår samtliga dagar med sjukavdrag (även dag med karensavdrag), och arbetsfria dagar som infaller i en sjukperiod.

Tjänstemannen tillhör grupp 1

- om tjänstemannen har varit anställd hos arbetsgivaren under minst ett år i följd

eller

- om tjänstemannen övergått direkt från en anställning där denne haft rätt till sjuklön under minst 90 dagar.

Tjänstemannen tillhör grupp 2 i övriga fall.

Undantag 1

Om tjänstemannen under en tolv månadersperiod är sjuk vid två eller flera tillfällen är rätten till sjuklön begränsad till totalt 105 dagar för grupp 1 och 45 dagar för grupp 2. Om tjänstemannen därför under de senaste 12 månaderna, räknat från den aktuella sjukperiodens början, har fått sjuklön från arbetsgivaren, ska antalet sjuklönedagar dras från 105 respektive 45.

Resten utgör det maximala antalet sjuklönedagar för det aktuella sjukdomsfallet.

Med sjuklönedagar avses dels samtliga dagar med sjukavdrag (även dag med karensavdrag), dels arbetsfria dagar som infaller i en sjukperiod.

Rätten till sjuklön under de första 14 kalenderdagarna i sjukperioden påverkas ej av ovanstående begränsningsregel.

Undantag 2

Om sjukpension enligt ITP-planen börjar utges till tjänstemannen upphör rätten till sjuklön.

Vissa samordningsregler

Mom 4:1. Livränta

Om en tjänsteman på grund av arbetsskada uppbär livränta i stället för sjukpenning och detta sker under tid då denne har rätt till sjuklön, ska sjuklönen från arbetsgivaren ej beräknas enligt Mom 3 utan i stället utgöra skillnaden mellan 90 procent av månadslönen och livräntan.

Mom 4:2. Ersättning från annan försäkring

Om tjänstemannen får ersättning från annan försäkring än ITP eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA) och arbetsgivaren har betalat premien för denna försäkring ska sjuklönen minskas med ersättningen.

Mom 4:3. Annan ersättning från staten

Om tjänstemannen får annan ersättning från staten än de ersättningar som utgår enligt socialförsäkringsbalken och som motsvarar de ersättningar som tidigare kunde utgå från den allmänna försäkringen, arbetsskadeförsäkringen eller lagen om statligt personskadeskydd, ska sjuklönen minskas med ersättningen.

Inskränkningar i rätten till sjuklön

Mom 5:1. Anställning efter 60 resp. 67

Om tjänstemannen vid anställningstillfället har fyllt 60 år kan arbetsgivaren och tjänstemannen komma överens om att tjänstemannen inte ska ha rätt till sjuklön fr.o.m. 15:e kalenderdagen i sjukperioden. Om sådan överenskommelse har träffats ska arbetsgivaren underrätta den lokala tjänstemannaparten.

Rätten till sjuklön fr.o.m. 15:e kalenderdagen gäller inte för tjänsteman som anställs vid företaget efter fyllda 67 eller då ordinarie pensionsålder enligt ITP-planen är uppnådd om inte särskild överenskommelse är träffad om annat.

Mom 5:2. Sjukdom vid anställningstillfället

Tjänsteman som vid anställningen har undanhållit att denne lider av viss sjukdom, har inte rätt till sjuklön fr.o.m. 15:e kalenderdagen i sjukperioden vid arbetsoförmåga som beror på sjukdomen ifråga.

Mom 5:3. Avsaknad av friskintyg

Om arbetsgivaren vid anställningen har begärt friskintyg av tjänstemannen men denne på grund av sjukdom inte har kunnat lämna sådant, har tjänstemannen inte rätt till sjuklön fr.o.m. 15:e kalenderdagen i sjukperioden vid arbetsoförmåga som beror på sjukdomen ifråga.

Mom 5:4. Nedsatta sjukförmåner

Om tjänstemannens sjukförmåner har nedsatts enligt socialförsäkringsbalken ska arbetsgivaren reducera sjuklönen i motsvarande mån.

Mom 5:5. Olycksfall som vållats av tredje man

Om tjänsteman har skadats vid olycksfall som vållats av tredje man och ersättning inte utges enligt trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA), ska arbetsgivaren utge sjuklön endast om – respektive i den utsträckning – tjänstemannen inte kan få skadestånd för förlorad arbetsförtjänst från den för skadan ansvarige.

Mom 5:6. Olycksfall under förvärvsarbete för annan arbetsgivare eller i egen rörelse

Om tjänstemannen har skadats vid olycksfall under förvärvsarbete för annan arbetsgivare eller i samband med egen rörelse ska arbetsgivaren utge sjuklön fr.o.m. 15:e kalenderdagen i sjukperioden endast om han särskilt har åtagit sig detta.

Mom 5:7. Övriga inskränkningar

Arbetsgivaren är inte skyldig att utge sjuklön fr.o.m. 15:e kalenderdagen i sjukperioden

- om tjänstemannen har undantagits från sjukförsäkringsförmåner enligt socialförsäkringsbalken, eller
- om tjänstemannens arbetsoförmåga är självförvållad, eller
- om tjänstemannen har skadats till följd av krigsåtgärder, om inte överenskommelse om annat träffas.

Mom 5:8. Tillämpning

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna paragraf ska förmåner som utges enligt reglerna om statligt personskadeskydd i socialförsäkringsbalken jämföras med motsvarande förmåner i socialförsäkringsbalken som tidigare utgick enligt lagen om allmän försäkring och lagen om arbetsskadeförsäkring.